
האוניברסיטה העברית בירושלים

סילבוס

שיקולים כלכליים בפעולת ארגוני המגזר השלישי - 3200

תאריך עדכון אחרון 07-10-2017

נקודות זכות באוניברסיטה העברית: 2

תואר: מוסמך

היחידה האקדמית שאחראית על הקורס: ניהול מלכ"רים וארגונים חברתיים

השנה הראשונה בתואר בה ניתן ללמוד את הקורס: 0

סמסטר: סמסטר ב'

שפת ההוראה: עברית

קמפוס: הר הצופים

מורה אחראי על הקורס (רכז): ד"ר אביעד טור-סיני

דוא"ל של המורה האחראי על הקורס: aviad.tursinai@mail.huji.ac.il

שעות קבלה של רכז הקורס: בתיאום מראש

מורי הקורס:

תאור כללי של הקורס:

בעשורים האחרונים התרחשו במקביל שני תהליכים בעלי חשיבות רבה: תהליכי ההפרטה ועלייתם של ארגוני המגזר השלישי. שני תפקידים מרכזיים של מוסדות ללא כוונת רווח הם אספקת שירותים, לרוב שירותי רווחה, ופיתוחה של חברה אזרחית, אשר מבוססת ברובה על קשת רחבה של יוזמות חברתיות. בהתאם לכך, אופייה והיקפה של הפעילות הכלכלית שמתקיימת במסגרת ארגוני מגזר שלישי מצביעים על תפקידו המרכזי והחשוב של מגזר זה בכלכלה בכלל, ובהספקת שירותים חברתיים שונים בפרט, אשר בא לידי ביטוי במספר הרב של התוכניות המופעלות ואלה העתידות להיפתח. הקורס יתמקד ראשית בבחינת מערך היחסים הכלכליים בין ארגוני המגזר השלישי לבין רשויות המדינה, בחינת טיבו של הקשר בין מימון ממשלתי ישיר של ארגוני המגזר השלישי לבין מימון פרטי של ארגונים אלה, והבנת הסיבות הכלכליות להיווצרותן. חלקו השני של הקורס יוקדש לדיון במדיניות הכלכלית המנחה את היזם החברתי, החל מהעת בה הוא בוחן את אפשרויות להקמת מיזמים חברתיים, ועד העת בה הם מוקמים ופעילים. חלק זה יתמקד בין היתר בשאלה כיצד ניתן להעריך את הכדאיות הכלכלית של תכניות פעילות קיימות, מתי כדאי לפתוח תכנית חדשה, ובאילו קריטריונים חברתיים וכלכליים יש לעשות שימוש לצורך השגת יעדי הארגון. הקורס ילווה במגוון רב של דוגמאות וממצאים אמפיריים בנושא.

מטרות הקורס:

- א. לדון בשאלה מדוע קיים מגזר של ארגונים ללא כוונת רווח ולדון בכשלי השוק וכשלי הממשלה בהספקת שירותים חברתיים.
- ב. להבין את מערך היחסים הכלכליים בין ארגוני המגזר השלישי ובין רשויות המדינה וטיבו של הקשר בין מימון ממשלתי ישיר של המגזר השלישי לבין מימון פרטי של אותם ארגונים.
- ג. להקנות לסטודנטים כלים בזיהוי סוגיות ושיקולים כלכליים העומדים בפני יזם חברתי.
- ד. לבחון את האופן בו יזם חברתי נדרש להתמודד עם סוגיות כלכליות.
- ה. להבין את מערך השיקולים הכלכליים באופן הערכת כדאיות התוכניות הקיימות בארגוני המגזר השלישי.
- ו. להקנות לסטודנטים כלים ומיומנויות כלכליים מתי כדאי לארגונים במגזר השלישי לפתוח תכניות חדשות ובאילו קריטריונים יש להשתמש לצורך החלטות אלו.
- ז. הצגת עקרונות החשיבה הכלכלית תוך התייחסות נרחבת לממשק שבין הפרט, המעגל החברתי הסובב אותו ומקבלי החלטות במישור הממשלתי.
- ח. לספק כלים מיקרו כלכליים יישומיים בעלי חשיבות לדרך המחשבה ולאופן קבלת החלטות של קובעי מדיניות במערכת החברתית.

תוצרי למידה

בסימו של קורס זה, סטודנטים יהיו מסוגלים:

- א. להעריך את השיקולים הכלכליים העיקריים בפעולת ארגוני המגזר השלישי.
- ב. להבין את מערך הסוגיות ודרכי ההתמודדות הכלכליות העומדות בפני יזמים חברתיים.
- ג. להבין את מערך השיקולים הכלכליים באופן הערכת כדאיות התוכניות הקיימות בארגוני המגזר השלישי.
- ד. להכיר כלים ומיומנויות כלכליים מתי כדאי לארגונים במגזר השלישי לפתוח תכניות חדשות ובאילו קריטריונים יש להשתמש לצורך החלטות אלו.

ה. לתאר את כשלי השוק וכשלי הממשלה המאיצים התפתחות ארגוני מגזר שלישי.
ו. להבין את יחסי הגומלין הכלכליים בין רשויות המדינה וארגוני המגזר השלישי ואת המשמעויות קצרות וארוכות הטווח שלהם על דרך התנהלות הארגונים.

דרישות נוכחות (%) :
80% נוכחות מלאה ופעילה בשיעורים

שיטת ההוראה בקורס: הרצאות בכיתה, דיונים וקריאה פעילה, קריאת חומר רקע, תרגילים, עבודה מסכמת

רשימת נושאים / תכנית הלימודים בקורס:

- א. הערכת שיקולים כלכליים בפעולת ארגוני המגזר השלישי.
- ב. מערך היחסים הכלכליים בין ארגוני המגזר השלישי לבין רשויות המדינה.
- ג. בחינת טיבו של הקשר בין מימון ממשלתי ישיר של ארגוני המגזר השלישי לבין מימון פרטי של ארגונים אלה, והבנת הסיבות הכלכליות להיווצרותו.
- ד. שילובם של שיקולים כלכליים במיזמים חברתיים.
- ה. המדיניות הכלכלית של המלכ"ר הנגזרת ממערך היחסים הכלכליים עם רשויות המדינה: הערכת כדאיות כלכלית של תכניות קיימות, שיקולים וקריטריונים לפתיחת תכניות חדשות.

חומר חובה לקריאה:

- א. לימור, נ. (2010). אחריות חברתית של עסקים: סקירה היסטורית קצרה, ביטחון סוציאלי, 83: 19-80.
- ב. שמיד, ה. ורודיך-כהן, א. (2010). פילנתרופיה בישראל, ביטחון סוציאלי, 83: 5-18.
- ג. F, Borgonovi. (2006). *private out-crowd theatres American to grants public Do. donations? Public Choice* 126, 429-451.
- ד. L.G, Keohane. (2013). *Innovation :Century 21st the for Entrepreneurship Social. Across the Nonprofit, Private, and Public Sectors, McGraw-Hill Education.*
- ה. E, Malki. (2010). *profit-for-not in budgets of preparation the for Guidelines. organizations. Available at* http://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=1667575
- ו. M.T, Smith. (2007). *contributions private on founding government of impact The. to nonprofit performing arts organizations. Annals of Public and Cooperative Economics*, 78, 137-160.

חומר לקריאה נוספת:

- א. גדרון, ב., בר, מ. וכך, ח. (2003). המגזר השלישי בישראל - בין מדינת רווחה לחברה אזרחית, קו אדום, הוצאת הקיבוץ המאוחד, תל-אביב.
- ב. ויגודה-גדות, ע. ומזרחי, ש. (2012). ביצועי המגזר הציבורי בישראל: ניתוח עמדות אזרחים והערכת

מצבת לאומית (2012), נייר עבודה מספר 12, המרכז לניהול ומדיניות ציבורית, אוניברסיטת חיפה.
ג. חזן, א. (2009). הקשר בין מימון ממשלתי למימון פרטי של מימון המגזר השלישי. המרכז לחקר
הפילנתרופיה בישראל, האוניברסיטה העברית בירושלים והלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
ד. לימור, נ. (2010). חברה אזרחית ומגזר שלישי בישראל, פורום קיסריה להתוויית מדיניות כלכלית
לאומית, המכון הישראלי לדמוקרטיה.
ה. מזר, י. (2009). בחינת מבנה השכר במגזר הציבורי והפרטי והמיון העצמי של עובדים שעברו
ביניהם בשנים 1995 עד 2005, נייר עבודה 2009.09, חטיבת המחקר, בנק ישראל.
ו. שמעוני, ב. (2010). מה המדינה מצפה מעצמה? - פילנתרופיה חדשה וממשלה בישראל: נקודת
המבט של תורמים גדולים מהמגזר העסקי, ביטחון סוציאלי, 83: 137-160.
Z. Foster, W. J., Bradach & J. (2005). *business Harvard .profits seek nonprofit Should*.
review, 83(2), 92-100.
n. Mazar, Y. (2008). *Sector Public the between Transition in Selection-Self Testing*.
and the Business Sector. Discussion Paper No. 2008.07, Research Department,
Bank of Israel.

הערכת הקורס - הרכב הציון הסופי :

מבחן מסכם בכתב/בחינה בעל פה 0 %
הרצאה 0 %
השתתפות 10 %
הגשת עבודה 90 %
הגשת תרגילים 0 %
הגשת דו"חות 0 %
פרויקט מחקר 0 %
בחנים 0 %
אחר 0 %

מידע נוסף / הערות:

את הקורס מלווה אתר ובו נמצאים חומרי קריאה וקישורים רלוונטיים.